

Bruselj, 10. marec 2026
(OR. en)

7213/26

ENER 125
FISC 102
ECOFIN 324
COMPET 307
ENV 228

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 10. marec 2026

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Št. dok. Kom.: COM(2026) 116 final

Zadeva: SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU,
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU
REGIJ
Strategija za naložbe v čisto energijo

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2026) 116 final.

Priloga: COM(2026) 116 final

Strasbourg, 10.3.2026
COM(2026) 116 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Strategija za naložbe v čisto energijo

1 UVOD

Prehod na čisto energijo je ključnega pomena za strateško avtonomijo, konkurenčnost in trajnostno blaginjo Evrope. Razogljičenje je priložnost za gospodarsko rast in zaposlovanje po vsej Evropi. Kot je poudarjeno v Draghijevem poročilu¹, sta za uresničitev naših ambicij potrebna doslej največja raven naložb, in zlasti celovitejši pristop k mobilizaciji javnega in zasebnega kapitala.

Komisija ocenjuje², da morajo za doseganje naših ciljev energetskega prehoda ter zagotovitev cenovno dostopne, učinkovite in čiste energije za vse Evropejce ravnati naložbe v energetske sektorju med letoma 2026 in 2030 doseči približno 660 milijard EUR letno, med letoma 2031 in 2040 pa se morajo povečati na 695 milijard EUR letno. To pomeni znatno povečanje v primerjavi z letnim povprečjem 240 milijard EUR, zabeleženim med letoma 2011 in 2021. Te naložbe morajo vključevati stran ponudbe (proizvodnja), povpraševanje (energijska učinkovitost) in infrastrukturo (omrežja).

Skupina Evropske investicijske banke (skupina EIB) je ključni financer prehoda Evrope na čisto energijo, saj združuje posojila, jamstva, naložbe in svetovalno podporo za pospešitev prehoda na varen, konkurenčen in nizkoogljičen energetski sistem. V zvezi s tem namerava skupina v naslednjih treh letih zagotoviti več kot 75 milijard EUR finančnih sredstev v podporo ciljem energetskega prehoda in tej strategiji za naložbe v čisto energijo, pri čemer se bo oprla na celoten nabor finančnih produktov in svetovalnih storitev, ki jih ima na voljo.

Poleg tega evropske pobude, kot so instrument za povezovanje Evrope na področju energetike (IPE), mehanizem za okrepanje in odpornost (RRF) ter poglavja REPowerEU, pomagale pospešiti naložbe. Še vedno pa obstajajo ovire za hitrost in obseg mobilizacije zasebnega kapitala v segmentih čiste energije. Medtem ko Evropa zagotavlja regulativno predvidljivost in stabilno politiko za dolgoročno mobilizacijo institucionalnega kapitala, dolgotrajni postopki izdaje dovoljenj in priključitve na omrežje upočasnjujejo uvajanje in povečujejo tveganja. Razdrobljeni trgi – z različnimi pravili, standardi in praksami načrtovanja – povečujejo transakcijske stroške in ovirajo širitev. Celotna sistemska vrednost naložb v čisto energijo se na številnih področjih ne odraža, zato so manj privlačne za zasebne vlagatelje. Nedavni podatki kažejo, da se rast naložb v nekaterih sektorjih upočasnjuje ali celo upada.

Na voljo je zasebni kapital, ki ga je treba mobilizirati

Vendar obseg potreb po naložbah za energetski prehod močno presega zmogljivost javnega financiranja iz nacionalnih proračunov, večletnega finančnega okvira in skupine EIB. Javna sredstva se ne smejo uporabljati kot primarni vir financiranja, temveč kot strateški vzvod za pritegnitev širše kombinacije bančnega financiranja in financiranja kapitalskih trgov, s čimer bi se na koncu znižali skupni stroški prehoda. To je zlasti pomembno v energetskega sistemu, ki je vse bolj odvisen od vnaprejšnjih naložb v osnovna sredstva. Poleg tega lahko javna podpora pomaga

¹ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

² Če ni navedeno drugače, vsi podatki v zvezi s potrebami po naložbah v tem dokumentu temeljijo na modeliranju za oceno učinka za leto 2040 (SWD/2024/63 final).

porazdeliti stroške prehoda na celotno dobo koristnosti sredstev, s čimer se preprečijo kratkotrajne nenadne cenovne konice.

Doseganje obsega in razpona potreb po naložbah je odvisno od diverzifikacije virov financiranja, da se v celoti mobilizirajo institucionalni kapital, tvegani kapital in zasebni kapital ter več tradicionalnih virov. V prihodnje bo uspeh unije prihrankov in naložb bistven za vzpostavitev poglobljenih in likvidnih kapitalskih trgov, ki so za to potrebni.

Cilj te strategije je olajšati mobilizacijo zasebnih naložb v energetske sektor z izboljšanjem povezave med razpoložljivim zasebnim kapitalom in evropskim naborom energetskih projektov. Po ocenah je v Evropi v zasebnem upravljanju 33,7 bilijona EUR sredstev³. Institucionalni vlagatelji (npr. zavarovalnice in pokojninski skladi) nadzorujejo več kot 12 bilijonov EUR⁴ sredstev v Evropi ter si prizadevajo za dolgoročne in stabilne donose, ki jih lahko zagotovijo energetske projekti, pri čemer je vzpostavljen ustrezen okvir.

Strategija za naložbe v čisto energijo dopolnjuje pobude EU ter ukrepe držav članic, namenjene zmanjšanju tveganja in negotovosti ter ustvarjanju stabilnih in privlačnih naložbenih pogojev, s čimer se krepi konkurenčnost in energetska varnost Evrope.

2 SPROSTITEV ZASEBNEGA KAPITALA V OBSEGU, POTREBNEM ZA URESNIČITEV ENERGETSKEGA PREHODA

Ta strategija za naložbe v čisto energijo je zato zasnovana tako, da spodbuja mobilizacijo zasebnega kapitala, ciljno usmerjeno zmanjševanje tveganja naložb in strukturirano sodelovanje s finančno skupnostjo.

PODPORA DOSTOPU DO KAPITALSKIH TRGOV ZA ENERGETSKO INFRASTRUKTURO

Večje in hitrejše naložbe v vsa omrežja, ki so hrbtenica energetskega sistema, so bistvene za evropsko konkurenčnost in varnost. Draghijevo poročilo opozarja, da zgolj vlaganje v proizvodnjo čiste električne energije ni dovolj; za uspešen energetski prehod so bistvena vzporedna prizadevanja za okrepitev in posodobitev omrežne infrastrukture in povezovanja sistemov, vključno z inovativnimi in digitalnimi rešitvami. Vendar sedanji mehanizmi financiranja ne morejo dovolj hitro mobilizirati potrebnega kapitala.

Za premostitev teh vrzeli in za dopolnitev svežnja za evropska omrežja bo Komisija v tesnem sodelovanju s skupino EIB izvedla ciljno usmerjen pristop za preoblikovanje finančnih pravic do prihodnjih denarnih tokov, povezanih z energetskimi sredstvi, v likvidne naložbene vrednostne papirje.

³ EFAMA Asset Management in Europe (16. izdaja, 2024) & EFAMA: Naša industrija v številkah (spletna stran s pretočnimi vsebinami) (Our Industry in Numbers (Live Data Page)).

⁴ EIOPA: [EIOPA in institucije EU – Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine](#).

Poleg tega bodo imeli zakonodajni programi in druge reforme bonitetnega okvira za zavarovatelje, izvedene v okviru pregleda delegirane uredbe Solventnost II, osrednjo vlogo pri sprostitvi zasebnega kapitala. Te reforme lahko spodbudijo naložbe v čisto energijo z zmanjšanjem stroškov dolgoročnih kapitalskih naložb in listinjenj ter priznavanjem učinka na zmanjšanje tveganja, ki ga imajo jamstva EU ali nacionalna jamstva v kapitalskih zahtevah. Zavarovatelji bodo morali v svoje obvladovanje tveganj vključiti v prihodnost usmerjene podnebne scenarije, kar bo nadalje spodbudilo postopen prehod naložb na čisto energijo.

Ukrep 1: Krepitev bilance stanja operaterjev omrežij

Da bi operaterji (operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov) lahko financirali obsežne nadgradnje infrastrukture, hkrati pa ohranili visoke bonitetne ocene, bo uveden sklop instrumentov, prilagojenih različnim potrebam operaterjev:

a) Sklad za naložbe v strateško infrastrukturo (sklad SII)

Številni ključni projekti energetskega prehoda ne pridejo do finančnega zaključka zaradi pomanjkanja lastniškega kapitala, ki jih specializirani skladi ali zasebni vlagatelji ne morejo pokriti sami. V ta namen bo **sklad za naložbe v strateško v infrastrukturo (sklad SII)** deloval kot **platforma za lastniški kapital**, ki bo poleg infrastrukturnih skladov omogočala ciljno usmerjeno **sovlaganje**.

Skupina EIB bo sprejela zavezo z okvirnim zneskom do 500 milijonov EUR, s čimer bo zagotovila potrebni **izhodiščni kapital** za naložbe v posebne projekte energetske infrastrukture. Ta sodelovalni model zasebnim upraviteljem omogoča, da izkoristijo dolgoročno naložbeno perspektivo in tehnično strokovno znanje EIB, s čimer se zagotovi, da se obsežen zasebni kapital mobilizira v najbolj kritične segmente evropskega energetskega omrežja.

Sovlaganje omogoča ciljno usmerjeno podporo tistim projektom ali podjetjem, ki nimajo finančnih sredstev ali imajo težave pri zbiranju zadostnega kapitala za dokončanje svojih naložbenih načrtov. To zagotavlja čim večji učinek skupine EIB s ciljno usmerjenimi strategijami, ki obravnavajo jasno opredeljena prednostna področja politike, ki bi jih bilo težko izenačiti s tradicionalnimi splošnimi strategijami, ki so na voljo na trgu.

b) Instrument listinjenja za operaterje

Komisija in skupina EIB nameravata na podlagi uveljavljene vloge skupine EIB pri financiranju evropske energetske infrastrukture sodelovati pri instrumentu listinjenja za operaterje. Cilj te pobude bi bil dopolniti obstoječe instrumente EIB z oceno zunajbilančnih struktur financiranja, ki bi lahko prihodnje regulirane tokove prihodkov pretvorile v takojšnjo likvidnost. Glavni cilj je oceniti, kako je mogoče učinkovito mobilizirati institucionalni kapital, hkrati pa zagotoviti, da opredmetena sredstva ostanejo v javni lasti. Z uskladitvijo trajanja financiranja in dolgega življenjskega cikla električnega omrežja bi lahko instrument operaterjev za listinjenje pomagal ublažiti tveganja refinanciranja in znižati skupne stroške kapitala, s čimer bi se podprl razvoj omrežja brez nepotrebne pritiska na tarife za energijo. Da bi se upoštevale različne potrebe trga

in profili operaterjev, predlagani okvir ostaja prožen. Čeprav lahko operaterji obsežnih omrežij uporabljajo samostojne izdaje, je instrument odprt tudi za preučitev združevanja različnih operaterjev omrežij kot ene od možnosti, zlasti za manjše subjekte.

c) Hibridne obveznice

EIB podpira naložbe reguliranih javnih služb, in sicer z nakupom hibridnih obveznic⁵. Sodelovanje skupine EIB kot vodilnega vlagatelja je pozitiven signal za druge vlagatelje in povečuje zanimanje za postopek zbiranja sredstev. Prav tako krepi finančni položaj operaterjev, saj se uporabljeni instrumenti obravnavajo kot lastniški kapital, kar koristi njihovim bilancam stanja.

Ukrep 2: Pomoč operaterjem pri dostopu do financiranja z listinjenjem posojil in posredniškimi posojili malim operaterjem

Komisija bo skupaj z EIB preučila, kako bolje podpreti operaterje omrežij pri dostopu do financiranja s sprostivjo posojilne zmogljivosti bank, kar bi bankam omogočilo, da operaterjem omrežij odobrijo nova posojila brez neposredne odvisnosti od javnih subvencij ali državnih proračunov, hkrati pa privabijo zasebni institucionalni kapital.

Cilj je spodbuditi poslovne banke, da operaterjem omrežij odobrijo nova posojila, vključno z zagotavljanjem podpore za spodbujanje listinjenja obstoječih posojilnih portfeljev v skladu z okvirom EU za listinjenje, pri čemer sodelujoče banke uporabijo sproščeno bilančno zmogljivost za odobritev novih posojil operaterjem omrežij. Skupina EIB bi lahko k pobudi prispevala prek svojih obstoječih produktov, vključno z listinjenjem, odvisno od izražene povpraševanja.

Poleg tega imajo lahko regionalne in lokalne poslovne banke pomembno vlogo pri odpravljanju razdrobljenosti sektorja in podpiranju združevanja projektov za male operaterje, saj je telo EU ODS sestavljeno iz velikega in raznolikega števila operaterjev različnih velikosti, pravnih okolij in regulativnih ureditev. Po nedavni napovedi prve operacije „Rast za energijo“⁶ bo EIB razširila to pobudo na podlagi specifičnosti in potreb vsake države članice. Ta pobuda bo okrepila zmogljivost lokalnih bančnih mrež za posojanje malim operaterjem.

ZMANJŠEVANJE TVEGANJ S STRATEŠKO UPORABO JAVNIH SREDSTEV

Javni kapital ima ključno vlogo pri zmanjševanju tveganj in mobilizaciji zasebnega financiranja za prehod na čisto energijo. Večletni finančni okvir je ključno orodje za zmanjševanje tveganja

⁵ Hibridne obveznice se delno obravnavajo kot lastniški kapital, kar operaterjem omogoča, da povečajo svojo zmogljivost zadolževanja in s tem naložbeno zmogljivost, ne da bi pri tem kršili kreditne omejitve ali zmanjšali obstoječe lastništvo in nadzor.

⁶ Pri tej operaciji EIB krije odstotek izpostavljenosti poslovnih bank tveganjem pri posojilih za upravičene energetske projekte na ravni komunalnih storitev, kar banki omogoča, da vsakemu podposojilu dodeli manj kapitala, s čimer se poveča njena posojilna zmogljivost, glej <https://www.eib.org/en/press/all/2025-469-eib-and-commerzbank-join-forces-for-eur1-2-billion-energy>.

naložb v čisto energijo, saj zagotavlja ključno javno financiranje, tudi prek programa InvestEU, ki je vodilni naložbeni program Evropske unije. Program InvestEU podpira naložbe v čisto energijo na prečen način z jamstvi, ki omogočajo naložbe v projekte in podjetja, usmerjene v vse faze razvoja, vključno z zagonskimi podjetji v fazi širitve in uvajanja. InvestEU je doslej mobiliziral za več kot 57 milijard evrov naložb, povezanih z energijo.

Predlog Komisije za naslednji večletni finančni okvir ponovno potrjuje neprekinjeno podporo proizvodnji čistih tehnologij in njeni dobavni verigi⁷ ter projektom na področju energetskega prehoda, tudi v fazi raziskav in inovacij, med drugim s krepitvijo finančnih instrumentov za mobilizacijo zasebnih naložb. Financiranje naložb v energijo je na voljo zlasti v okviru nacionalnih načrtov za okrepanje in odpornost, Evropskega sklada za konkurenčnost, programa Obzorje Evropa in Instrumenta za povezovanje Evrope na področju energetike (IPE), katerega proračun se je povečal petkrat, in sicer na približno 30 milijard EUR. Program Euratoma za raziskave in usposabljanje bo še naprej ključni instrument za podporo jedrskim raziskavam in inovacijam.

Komisija je junija 2025 sprejela okvir za državno pomoč v okviru dogovora o čisti industriji (CISAF)⁸, v katerem so določena merila, ki jih bo Komisija uporabljala za ocenjevanje predlogov držav članic za pomoč za finančno podporo za doseganje ciljev dogovora o čisti industriji in neto ničelnega prehoda. CISAF bo omogočil hitro dodeljevanje pomoči za projekte. Prispeva k odpornosti EU in pospešuje neodvisnost od uvoza fosilnih goriv, razogljičenje industrije in nove naložbe v proizvodnjo čistih tehnologij, hkrati pa ohranja celovitost enotnega trga.

Komisija spodbuja države članice, naj uporabijo CISAF da bi pospešile ukrepe za čisto energijo, ukrepe za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, mehanizme za zmogljivost in ukrepe za razogljičenje industrije ter prek namenskih investicijskih skladov prispevale k zmanjšanju tveganja naložb na teh prednostnih področjih. Komisija ocenjuje, da bi lahko CISAF mobiliziral naložbe v razponu trimestnih milijard, če bi države članice še naprej uvajale podobne sheme, kot so tiste, vzpostavljene na podlagi začasnega okvira za krizne razmere in prehod⁹.

Komisija je v okviru dogovora o čisti industriji pripravila tudi priporočilo za oblikovanje stroškovno učinkovitih, enostavnih in pravočasnih davčnih ukrepov, ki spodbujajo naložbe v čiste tehnologije in razogljičenje industrije¹⁰.

⁷ V skladu z aktom o neto ničelni industriji in aktu o kritičnih surovinah.

⁸ Za več podrobnosti glej: https://competition-policy.ec.europa.eu/about/contribution-clean-just-and-competitive-transition/clean-industrial-deal-state-aid-framework-cisaf_en.

⁹ Delovni dokument služb Komisije, priložen okviru za državno pomoč v okviru dogovora o čisti industriji (SWD(2025) 850 final z dne 4. novembra 2025), str. 22.

¹⁰ Priporočilo Komisije z dne 2. julija 2025 o davčnih spodbudah v podporo dogovoru o čisti industriji in glede na okvir za državno pomoč v okviru dogovora o čisti industriji (C(2025) 4319 final).

Ukrep 3: Zmanjševanje tveganja za inovativne tehnologije za proizvodnjo čiste energije in dolgotrajnega shranjevanja

Mednarodna agencija za energijo ocenjuje, da bo približno **35 % zmanjšanja emisij, ki ga je treba doseči do leta 2050, temeljilo na tehnologijah, ki še niso na voljo na trgu**¹¹. Uspeh prehoda je strukturno odvisen od inovacij, to je od razvoja nove generacije tehnologij za proizvodnjo čiste energije, ki lahko zagotovi cenovno dostopno, zanesljivo in razogljičeno energijo v velikem obsegu. Komisija predlaga naslednje ukrepe za podporo inovacijam:

a) Začetek komercializacije naslednje generacije tehnologij čiste energije

Komisija bo v sodelovanju s skupino EIB okrepila podporo zasebnim naložbam v inovativne tehnologije za čisto energijo (npr. dolgotrajno shranjevanje energije, energija plavajočih vetrnih elektrarn in plavajočih sončnih elektrarn, energija oceanov (energija valovanja ali plimovanja) ter vetrna energija, pridobljena z izkoriščanjem višinskih vetrov; nove oblike obnovljivih virov energije, kot je agrofotovoltaika, napredne rešitve za obnovljive vire energije na biološki osnovi, zajemanje in shranjevanje ogljika ter zajemanje, uporaba in shranjevanje ogljika, ter razširitev uveljavljenih tehnologij na nove trge s specifičnimi razvojnimi tveganji (npr. geofizikalne negotovosti za geotermalne projekte). To bi lahko vključevalo krepitev ali razširitev obstoječih mehanizmov, kot so operacije v zvezi s tveganim dolgom in lastniškim kapitalom, ki so lahko upravičene do podpore iz programa InvestEU. Preučila bo tudi naložbe v sklade, osredotočene na tehnologije čiste energije, vključno z dolgotrajnim shranjevanjem energije.

Poleg tega je treba na nacionalni ravni in ravni EU okrepiti zmanjševanje tveganja za čiste tehnologije, zlasti kadar smo odvisni od ponudnikov iz tretjih držav z visokim tveganjem, kot so solarni razsmerniki. Bistveno je izvesti temeljito analizo tveganj za kibernetko varnost za vse vrste novih tehnologij, ki se uvajajo in katerih možnost financiranja se preučuje, in po potrebi opredeliti ustrezne ukrepe za zmanjšanje tveganja.

Okrepljeni in razširjeni sistem trgovanja z emisijami bo povečal gospodarske spodbude za tehnologije čiste energije in tako zmanjšal zahteve po finančni podpori. Program Obzorje Evropa in sklad za inovacije bosta še naprej zagotavljala ustrezno podporo v obliki nepovratnih sredstev. Komisija je na primer v okviru delovnega programa Obzorje Evropa za obdobje 2026–2027 objavila razpis za vodilne projekte v vrednosti 600 milijonov EUR, da se podpre dogovor o čisti industriji ter pospeši tehnološka zrelost in tržna pripravljenost naprednih demonstracijskih naprav na področju čiste tehnologije in razogljičenja industrije. Poleg tega bo Komisija v okviru prihodnjega strateškega časovnega načrta za digitalizacijo in umetno inteligenco na področju energije začela izvajati ukrep za digitalizacijo izdajanja dovoljenj, da bi podprla razvoj pilotnega portala za izdajanje digitalnih dovoljenj z orodji generativne umetne inteligence.

¹¹ Poročilo Mednarodne agencije za energijo (IEA) z naslovom Net Zero by 2050 – A Roadmap for the Global Energy Sector (Ničelne neto emisije do leta 2050: časovni načrt za globalni energetske sektor), 2021.

b) Mali modularni reaktorji / napredni modularni reaktorji

Več konceptov malih modularnih reaktorjev, vključno z naprednimi modularnimi zasnovami in zasnovami četrte generacije, v tem desetletju napreduje v fazo demonstracije. Komisija danes sprejema strategijo za razvoj in uporabo malih modularnih reaktorjev v Evropi¹². Da bi te tehnologije dosegle fazo komercializacije v začetku 30. let tega stoletja, moramo zaradi večjih tehnoloških tveganj in tveganj pri uvajanju obravnavati izzive financiranja.

Skupina EIB bo s tveganim dolgom in drugimi finančnimi produkti podpirala zmanjševanje tveganja naložb v skladu s strategijo za male modularne reaktorje ter s tem povezane objekte jedrskega gorivnega kroga in dobavno verigo, ki so lahko upravičeni do podpore tudi v okviru programa InvestEU¹³.

c) Podpora širitvi novih tehnologij čiste energije prek sklada Scaleup Europe

Komisija je v okviru strategije EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, objavljene maja 2025, ustanovila zasebno upravljan in sofinanciran sklad Scaleup Europe, da bi premostila vrzel v financiranju globokotehnoloških in prelomnih inovacij podjetij v razširitveni fazi. Vlagatelji v energetske sklade tveganega kapitala in drugi potencialni zainteresirani vlagatelji v inovativno čisto energijo se lahko že pridružijo obstoječi mreži zaupanja vrednih vlagateljev, da bi postali naložbeni partnerji v Evropskem svetu za inovacije, ki ga bo dopolnjeval sklad Scaleup Europe.

d) Okrepitev financiranja energijske učinkovitosti

Komisija si skupaj s skupino EIB prizadeva za krepitev jamstvenega produkta za trajnostnost v okviru InvestEU, ki ga upravlja Evropski investicijski sklad. Ta povečana zmogljivost bo skupaj z uvedbo novih priložnosti s sovlaganjem posledično omogočila nadaljnji dostop do izdelka za razogljičenje in energijsko učinkovitost malih in srednjih podjetij

Komisija in skupina EIB bosta v skladu z akcijskim načrtom za cenovno dostopno energijo leta 2026 začeli izvajati pilotno shemo, katere cilj je spodbuditi financiranje v višini 500 milijonov EUR, da bi se poleg specializiranih investicijskih skladov in ob morebitni podpori svetovalnega vozlišča InvestEU pospešila tudi ponudba in uporaba modelov, ki omogočajo „energijsko učinkovitost kot storitev“. To bo dopolnilo sedanjo podporo skupine EIB energetskim storitvam in rešitvam za razogljičenje za mala in srednja podjetja.

V naslednjem večletnem finančnem okviru bo krepitev energijske učinkovitosti podprta v okviru novega Evropskega sklada za konkurenčnost. Instrument „Pospeševalec“ za energijsko učinkovitost bi lahko uporabljal orodja ESK (npr. kombinacijo nepovratnih sredstev, vračljive podpore, svetovalnih storitev, kot je pomoč pri razvoju projektov). Podpiral bo združevanje

¹² Sporočilo Komisije: Prihodnji razvoj in uporaba malih modularnih reaktorjev v Evropi (COM(2026) 117).

¹³ Jamstva InvestEU ni mogoče uporabiti za operacije, osredotočene na razgradnjo, delovanje, prilagoditev ali gradnjo jedrskih elektram.

naložbenih projektov, tudi za ogrevanje in hlajenje, da bi se povečal njihov dostop do kapitalskih trgov, kar bo olajšalo razvoj trga za energijsko učinkovitost, na katerem se lahko trguje.

Skupina EIB ima lahko ključno vlogo, če predlaga konsolidirano ponudbo financiranja (npr. posojila, jamstva in nepovratna sredstva), vključno z lastnimi sredstvi.

Podpora Unije bi se lahko usmerjala prek instrumenta InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost in instrumentov, kot je pobuda za energijsko učinkovitost za MSP, in bi lahko bila v obliki vračljive podpore, svetovanja in nepovratnih sredstev.

e) Zagotavljanje sinergij in čim večje učinkovito javno financiranje za prehod na čisto energijo

Države članice uporabljajo tudi nacionalna sredstva za zmanjšanje tveganj, povezanih z naložbami v čisto energijo, vendar lahko pomanjkanje usklajevanja med njimi privede do neučinkovitosti. Komisija bo z uporabo obstoječih okvirov, kot sta projektna skupina za energetske unije in investicijski svet za energetske prehode (glej ukrep 4), olajšala izmenjavo informacij in sodelovanje med državami članicami v zvezi z uvedbo njihovih nacionalnih shem javnega financiranja (npr. prek nacionalnih spodbujevalnih bank). Cilj je zagotoviti politične smernice o skupnih prednostnih nalogah in optimizirati uporabo virov, preprečiti podvajanje raziskav in razvoja ter čezmejnih projektov ter spodbujati čezmejno sodelovanje, izmenjavo najboljših praks in pilotne projekte.

NADGRAJENI DIALOG O NALOŽBAH IN STRATEŠKO FINANCIRANJE

Ukrep 4: Ustanovitev sveta za naložbe v energetske prehode

Komisija bo ustanovila svet za naložbe v energetske prehode, ki ga bodo sestavljali predstavniki naložbenih institucij (vključno z institucionalnimi vlagatelji) in drugih finančnih institucij, držav članic ter visoki uradniki Komisije. Služil bo kot namenska platforma za strateške povratne informacije v zvezi z energijo in pomagal zagotavljati, da bodo politike in financiranje EU usklajeni s potrebami vlagateljev in da bodo podpirali dolgoročne zasebne naložbe v energetske sektor, in sicer na podlagi izkušenj dialoga vlagateljev o energiji iz leta 2022. Zagotovil bo, da se bodo njegove dejavnosti nadaljevale brez prekrivanja ali poseganja v prihodnje strukture upravljanja Evropskega sklada za konkurenčnost. Vključeval bo tudi inovacije in uvajanje na trg v skladu z načrtom SET ter preučil morebitne sinergije z naložbeno platformo T-Med.

Svet za naložbe v energetske prehode bo imel podskupino, ki jo bodo sestavljali predstavniki skupine EIB, mednarodnih finančnih institucij, nacionalnih spodbujevalnih bank in institucij ter drugih nacionalnih javnih bank, da bi razpravljali o vlogi teh institucij pri krepitvi finančnih tokov za energetske projekte in povečanju mobilizacije zasebnega kapitala.

3 SKLEPNE UGOTOVITVE IN NADALJNI UKREPI

Vlaganje v **prehod na čisto energijo** pomeni vlaganje v našo varnost, konkurenčnost in trajnostnost. Cilj te strategije in njenih ciljnih ukrepov je prispevati k mobilizaciji obsežnega institucionalnega zasebnega kapitala in s tem potrditi, da so za evropsko konkurenčnost, varnost in razogljičenje potrebne dodatne zasebne naložbe v prehod na čisto energijo.

Strategija temelji na obstoječi politiki in finančnem okviru. Evropska unija ima trden in predvidljiv pravni okvir, njen politični program pa je jasno določen. **Prihodnji energetske in podnebni okvir za prihodnje desetletje** bo dodatno pojasnil obseg in naravo potrebnih naložb. Komisija bo v **4. četrtnem letu 2026** predstavila **oceno potreb energetskega sistema za čisti prehod (ENACT)** in **zakonodajni sveženj za obdobje po letu 2030**, ki bo temeljil na celoviti oceni učinka, da bi posodobila **obseg in naravo** naložbenih potreb ter zagotovila nadaljnjo razčlenitev in vpoglede v podporo odločanju vlagateljev in javnih uprav.

Prihodnji nacionalni energetske in podnebni načrti bi morali jasno razlikovati med **prispevkom javnega financiranja in priložnostmi za zasebne naložbe**. To bo pripomoglo k boljšemu razumevanju možnosti javnega financiranja in zasebnih naložb v državah članicah ter zagotovilo ciljno usmerjeno rabo virov. **Večletni finančni okvir za obdobje 2028–2034** in nacionalne sheme javne podpore bodo ključni vzvod za sprostitev zasebnega financiranja.

Za uspešno izvajanje strategije za naložbe v čisto energijo je potrebno strateško usklajevanje sredstev EU in omogočitvenih politik, ob skupnih prizadevanjih institucij EU, držav članic ter subjektov institucionalnega kapitala in zasebnih finančnih subjektov. **Skupina EIB, ki je ključni partner pri izvajanju te strategije, se je zavezala, da bo v naslednjih treh letih vložila 75 milijard EUR finančnih sredstev** v podporo ciljem energetskega prehoda in strategije. **Program InvestEU** bo okreplil moč skupine EIB in drugih izvajalskih partnerjev v zvezi z operacijami z visokim tveganjem.

Strategija se lahko zares uresniči šele, ko se v celoti in učinkovito izvaja. Komisija bo izvajala in spremljala napredek pri doseganju ciljev strategije prek sveta za naložbe v energetske prehode, ki zagotavlja strukturirano partnerstvo z vlagateljsko skupnostjo. **Evropska komisija bo v 2. četrtnem letu 2026 sklicala prvo sejo sveta za naložbe v energetske prehode**. Napredek se bo spremljal tudi v okviru projektne skupine za energetske prehode.

Naložbeni izziv je precejšen. Vendar je na voljo tudi zasebni kapital, ki bi ga bilo mogoče mobilizirati za energetske prehode. **Hitrejše naložbe so bistvenega pomena, da bi EU povečala svojo konkurenčnost** ter uresničila dogovor o čisti industriji in akcijski načrt za cenovno dostopno energijo.